

Regionaal plan huisvesting vluchtelingen

Achterhoek

Oktober 2024

Inhoud

Inleiding	2
Overzicht van de ontwikkelingen en focuspunten per doelgroep	3
Opvang asielzoekers (inclusief AMV)	3
Opvang Oekraïense ontheemden	4
Huisvesten statushouders.....	5
Thema's en voorwaarden bij de invulling van opvang.....	7
Werk	7
Onderwijs.....	7
Zorg	8
Realisatie taakstellingen/opgaven Achterhoek.....	10
Bijlage I – Detail informatie per gemeente	16
Asielopvang	16
Opvang Oekraïense ontheemden	18
Huisvesting statushouders.....	20

Inleiding

In de Achterhoek pakken de gemeenten (Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doetinchem, Montferland, Oost-Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk) ieder hun eigen opgaven en verantwoordelijkheid om voldoende en adequate huisvesting voor vluchtelingen te realiseren. Het gaat daarbij om de mensen en niet om de cijfers. We werken ook samen aan het realiseren van randvoorwaarden en voorzieningen.

We doen dit in de Achterhoek vanuit onze lokale karakteristiek: landelijke gemeenten die bestaan uit verschillende kernen met twee verstedelijkte centra in Doetinchem en Winterswijk. Voorzieningen liggen verspreid en zijn niet in iedere kern aanwezig. Tegelijk werken we aan de brede woonopgave in de Achterhoek. Dit samen vraagt om creatieve oplossingen, waarbij wonen, werken en integreren samen komen.

Binnen gemeenten en regionaal zoeken we naar een duurzame aanpak. Van focus op noodopvang naar huisvestingsontwikkelingen die op termijn flexibeler kunnen worden benut door bredere groepen inwoners en vluchtelingen. Van noodverbanden naar brede participatie en deelname aan samenleving en arbeidsmarkt in de Achterhoek.

De gemeenten werken aan hun lokale taakstelling en opgave en bundelen deze als regionale opdracht. Daarmee kunnen we als collectief opereren naar derde partijen, zoals provincie Gelderland en het COA. Zo pakken de gemeenten drie grote uitdagingen aan: het voorzien in voldoende en adequate opvang voor asielzoekers en Oekraïense ontheemden én het zorgdragen voor voldoende passende huisvesting voor statushouders. De gemeenten zien kansen in uitwisselbaarheid, flexibiliteit en beleidsvrijheid om deze opgaven te combineren met de opgaven op het gebied van wonen, leefbaarheid, onderwijs en arbeidsmarkt.

Vluchtelingenopvang is een onderwerp met grote maatschappelijke impact een onderwerp waarop de landelijke politiek in beweging is. Dit heeft gevolgen voor het lokale draagvlak voor de locaties die worden ontwikkeld en op het meerjarig perspectief daarvan. Er is op korte termijn behoefte aan meer opvang voor vluchtelingen. Tegelijk zien we dat we te kampen hebben met gebrek aan realisatiekracht en voortgang. Belangrijke oorzaken hierbij zijn de capaciteitsbeperkingen bij gemeenten, COA en ontwikkelaars, de doorlooptijd die samenhangt met ruimtelijke procedures, de noodzaak van langdurige financiële perspectieven om te kunnen investeren en het gemis van een toelichtende landelijke campagne die de gemeentelijke opgaven duidt en ondersteunt. Dit naast de andere kritische succesfactoren over o.a. werk, onderwijs, zorg en netcongestie.

De gemeenten zien kansen in creatieve oplossingen waarbij wonen, werken en integreren samen komen. Dit plan bestaat dan ook uit drie onderdelen:

- Een Achterhoeks overzicht met de ontwikkelingen en focuspunten per doelgroep
- De thema's en voorwaarden die onderdeel zijn van de invulling van opvang
- Een overzicht van de realisatie en ontwikkeling per gemeente.

In juli 2024 hebben we bestuurlijke afspraken gemaakt om de realisatie van zoveel nieuwe opvangplekken en het huisvesten van statushouders mogelijk te maken. Deze zijn puntsgewijs opgenomen onder de inhoudelijke paragrafen hieronder.

Overzicht van de ontwikkelingen en focuspunten per doelgroep

Opvang asielzoekers (inclusief AMV)

In de Achterhoek staat één AZC met 400 plekken (in Winterswijk). Er is een opvang voor AMV (alleenstaande minderjarigen) met 44 plekken (in Berkelland). In Montferland is recent een tijdelijke gemeentelijke opvang geopend met 30 plekken. Vanaf 8 november zijn er 70 plekken voor AMV-ers in noodopvang in Bronckhorst. Samen zullen de gemeenten in de Achterhoek zich de komende twee jaar maximaal inspannen om 13 nieuwe locaties voor de opvang van asielzoekers te openen, om zo onze verantwoordelijkheid te nemen voor de opvang van asielzoekers in Nederland. In de Achterhoek opent iedere gemeente tenminste één locatie voor de opvang van asielzoekers. We realiseren in totaal 2.120 reguliere opvangplekken voor asielzoekers, waarvan 370 voor AMV. Voordat die allemaal gerealiseerd zijn, komen er ook tijdelijke noodopvangplekken voor 130 asielzoekers en 70 AMV-ers.

Bij het realiseren van nieuwe locaties zien we de volgende kritische succesfactoren:

Wet- en regelgeving

Door meerdere procedures en het volgen van de huidige wet- en regelgeving duurt het realiseren van nieuwe opvanglocaties onnodig lang. Vereenvoudiging van regels kan de realisatie van locaties aanzienlijk versnellen.

Netcongestie

We verwachten dat verschillende locaties vertraagd zullen raken door netcongestie. Er zijn door netcongestie locaties afgefallen. We vragen medewerking van de netbeheerder, ook bijvoorbeeld bij kleine administratieve veranderingen zoals het toestaan van hogere belasting op een bestaande aansluiting die daar al geschikt voor is.

Capaciteit COA

We zien dat doorlooptijden bij het COA lang zijn en dat de ontwikkelcapaciteit van het COA mogelijk niet groot genoeg is om locaties voor 1 juli 2025 te openen. We gaan als gemeenten inzetten op een goede samenwerkingsrelatie met het COA zodat zij tijdig kunnen anticiperen op ontwikkelingen.

Draagvlak samenleving

Het draagvlak in de samenleving voor de opvang van vluchtelingen staat onder druk. Het is van het grootste belang dat het Rijk, het COA en de gemeenten intensief samenwerken om het draagvlak te vergroten. Een landelijke campagne waarin de juiste feiten en cijfers gepresenteerd wordt en waar vluchtelingen 'een gezicht' krijgen, zou ons hierin helpen.

Tot slot zijn toeleiding naar werk, zorg en onderwijs aandachtspunten. Daar hebben we onderstaand aparte paragrafen aan gewijd.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Willen voldoen aan de regionale taakstelling om in 2025, of zo snel mogelijk daarna, in totaal 1.691 opvangplaatsen voor asielzoekers beschikbaar te stellen;
- Zetten daarbij in op het realiseren van 370 reguliere opvangplaatsen voor alleenstaande minderjarige asielzoekers (amv) in de regio;
- Willen ook tijdelijk AMV opvangen in de regio, hiervoor realiseert Doetinchem 50 plekken en Bronckhorst 70;

- Spreken daarbij af dat iedere gemeente vaart maakt met de plannen die zij aan elkaar hebben gepresenteerd om de gezamenlijke regionale taakstelling zo spoedig mogelijk te realiseren;
- Realiseren waar mogelijk opvangplaatsen voor een termijn van 10 jaar of langer, verdeeld over meerdere kleinere, middelgrote en enkele grote opvanglocaties, verspreid over de regio;
- Zien daarbij dat naast kleine en middelgrote locaties, minimaal één grote opvanglocatie in het westen van de Achterhoek gewenst is. Hier kunnen ook voorzieningen (waaronder onderwijs en zorg) gerealiseerd worden. De gemeente Oude IJsselstreek neemt het initiatief om te zoeken naar een geschikte locatie voor een duurzaam opvangcentrum dat past in het landschap en trekt in dit project (in ieder geval) samen op met gemeente Doetinchem en de provincie Gelderland;
- Zetten zich waar mogelijk in om aanvullend tijdelijk noodopvangplaatsen te realiseren om in 2025 te voldoen aan de regionale taakstelling;
- Signaleren dat netcongestie en de anderhalf jaar tussen plan en daadwerkelijke aansluiting van nutsvoorzieningen de realisatie van opvangplekken ernstig vertraagt, onmogelijk maakt of duur maakt;
- Vragen het Rijk om met spoed maatregelen te treffen om de capaciteit van het net te vergroten en de realisatietermijn te verkorten zodat nieuwe woningen en opvanglocaties gerealiseerd kunnen worden;
- Spreken de wens uit dat het mogelijk wordt om het vermogen van bestaande aansluitingen te vergroten en dat nieuwe aansluitingen voor de realisatie van opvangplekken tijdig gerealiseerd worden.

Opvang Oekraïense ontheemden

Iedere gemeente in de Achterhoek vangt al Oekraïense ontheemden op. Er zijn echter steeds meer opvangplekken nodig en we zijn druk bezig met de realisatie van nieuwe opvanglocaties. Alle gemeenten spannen zich maximaal in om invulling te geven aan die opgave. Daarbij lopen we ook tegen belemmeringen aan, zoals in de vorige paragraaf genoemd.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Willen voldoen aan de opgave om in 2025 in totaal 2.348 gemeentelijke opvangplaatsen voor Oekraïense ontheemden in de regio te realiseren en verwachten daar in de loop van 2025 aan te kunnen voldoen;
- Doen een beroep op het Rijk om de bestaande regeling voor de realisatie en exploitatie van voorzieningen in stand te houden;
- Verzoeken het Rijk om opvang door particulieren mee te tellen in de totale opgave van de opvang van ontheemden uit Oekraïne.
- Verzoeken het Rijk de landelijke coördinatie weer in te richten, inclusief een goede eerste screening en registratie om 'shopgedrag' langs de gemeenten te voorkomen
- Pleiten voor een landelijke aanpak van overlastgevers.

Huisvesten statushouders

Het huisvesten van statushouders is voor de gemeenten in de Achterhoek een grote uitdaging. De Achterhoek wordt verzocht om ongeveer 600 statushouders per jaar huisvesting bieden. Veel gemeenten, ook in de Achterhoek, worstelen met het realiseren van de taakstelling voor de huisvesting van statushouders. Uitgangspunt voor de gemeenten in de Achterhoek blijft dat we ons maximaal blijven inzetten om de taakstelling te halen.

Praktische belemmeringen in de uitvoering maken het niet makkelijker om de taakstelling te halen. Zo krijgen we soms niet de juiste informatie, waardoor mensen niet passend gehuisvest worden. Zo kan het voorkomen dat mensen in één woning terecht komen, terwijl ze geen gezinsleden van elkaar zijn. Ook ontbreken vaak BSN en bankrekeningnummer. Gemeenten kunnen statushouders niet inschrijven of een uitkering bieden als de basisinformatie ontbreekt. Dat terwijl de tien weken termijn van huisvesting aanbieden dan al loopt. Daarnaast worden er soms onvoldoende statushouders gekoppeld aan de gemeente.

Flexwoningen

Verschillende gemeenten zijn bezig met het maken en uitvoeren van plannen voor het realiseren van flexwoningen. Voor flexwoningen geldt dat deze door wet- en regelgeving en door het participatietraject met omwonenden een langere realisatie tijd vragen. Daarnaast vormen ze een financieel risico voor woningbouwcorporaties omdat niet zeker is dat ze herplaatst kunnen worden en wat de waarde is na 10 of 15 jaar.

Opvang

Het COA heeft in een hotel in Montferland een noodopvanglocatie waar 30 statushouders wonen die gekoppeld zijn aan Montferland. Oost Gelre en Winterswijk hebben samen een HAR tussenvoorziening met 64 plekken voor statushouders. Bronckhorst heeft een doorstroomlocatie van 12 plekken, een HAR-locatie met 10 plekken en onderzoekt de mogelijkheid voor een derde doorstroomlocatie. Oude IJsselstreek heeft een doorstroomlocatie met 7 plekken. Ook andere gemeenten overwegen een tussenvoorziening of doorstroomlocatie te openen.

Voor doorstroomlocaties komt er een subsidieregeling. Het voornemen van het Rijk is om in die regeling een termijn voor doorstroming van één jaar op te nemen. De doorstroomtijd van statushouders die wachten op gezinshereniging zou gelijk moeten lopen aan de doorlooptijd van hun procedure voor gezinshereniging (ca. twee jaar). Dit zou voorkomen dat zij na verblijf van een jaar in een doorstroomlocatie opnieuw op een tijdelijke locatie ondergebracht moeten worden, tot hun gezin arriveert. Een statushouder gedurende lange periode alleen in een eengezinswoning huisvesten is niet gewenst; niet alleen is vaak de huur van een eengezinswoning voor één persoon niet op te brengen, maar ook op maatschappelijk draagvlak kan een dergelijke situatie met de huidige krappe woningmarkt een negatief effect hebben. Tot slot ontvangen gemeenten geen tegemoetkoming vanuit het Rijk voor de gemaakte kosten.

Een ander knelpunt bij doorstroomlocaties is dat bij het plaatsen van statushouders in de locaties bekend zou moeten zijn of deze mensen zonder problemen kunnen samenwonen met anderen. De enige manier om de rust te herstellen als er iemand problemen veroorzaakt is het doorplaatsen van die bewoner naar een eigen huis, wat een beloning is voor slecht gedrag. Deze mensen zouden terug moeten kunnen worden gestuurd naar een AZC of andere voorziening. De Achterhoekse Gemeenten vragen een goede screening op problematiek van individuele statushouders die geplaatst worden in doorstroomlocaties.

De doorstroom uit opvanglocaties stukt. Een termijn van 6 of 12 maanden is onhaalbaar om een passende woning te vinden. De kosten van opvang komen na 6 of 12 maanden volledig voor rekening van de gemeente.

Kamergewijze verhuur

Binnen meerdere gemeentes wordt onderzocht of tijdelijke kamergewijze verhuur een goede oplossing biedt voor de lange termijnen voor gezinshereniging en voor jongeren die studeren. Bronckhorst is gestart met het mogelijk maken van kamergewijze verhuur. Ze hebben hiervoor nu 2 woningen beschikbaar. Het vergunningsproces, de huurwet en ook de financiën zijn hierbij uitdagingen. We ontvangen hiervoor geen gelden vanuit het Rijk. Gezien de opgaven willen we toch deze mogelijkheden onderzoeken.

Hotel en accommodatie regeling

De mogelijkheid voor opvang volgens de HAR vervalt eind 2024 in de gemeenten Bronckhorst, Winterswijk en Oost Gelre. Dit maakt dat er vanaf 1 januari 2025 geen nieuwe instroom kan plaatsvinden en er voor de huidige statushouders een andere verblijfsplaats moet worden gevonden.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Vragen aandacht voor specifieke uitdagingen van gemeenten in De Achterhoek, zoals een lager percentage sociale woningen en het vooral beschikbaar komen van gezinswoningen van enig formaat (vooral geschikt voor gezinnen met 4 of 5 leden: het koppelen van alleenstaanden of hele grote gezinnen maakt het nog moeilijker om aan de taakstelling te voldoen);
- Rekenen op blijvende Rijksfinanciering voor het realiseren van opvangvoorzieningen, huisvesting voor statushouders en tijdelijke voorzieningen; uitgaande van een sluitende begroting voor de uitvoering van de spreidingswet.
- Doen een dringend beroep op de Rijksoverheid om regelingen eenvoudig te houden/maken en aan te laten sluiten bij de realiteit in onze regio en binnen de asielketen, bijvoorbeeld door toe te staan dat mensen twee jaar in een doorstroomlocatie kunnen verblijven;
- Werken samen met woningcorporaties en private partijen aan de realisatie van tussenvoorzieningen, doorstroomlocaties, flexwoningen en andere manieren om statushouders te huisvesten;
- Vragen om en werken mee aan creatieve oplossingen om kamergewijze verhuur en splitsing van woningen aan alleenstaande en alleenreizende statushouders mogelijk te maken. Dit vraagt onder meer om een inrichtingsbudget en woonbegeleiding, waar tot nu toe geen Rijksfinanciering voor is;
- Zoeken samen met gespecialiseerde organisaties en partners in de regio actief naar huisvestingsoplossingen voor alleenstaande minderjarige statushouders;
- Vragen het Rijk haast te maken met het wegwerken van de steeds langere wachttijden in de behandeling van aanvragen voor gezinshereniging door alleenreizenden. Deze alleenreizenden kunnen gedurende deze periode, die inmiddels oploopt tot bijna twee jaar, niet worden gehuisvest in een eengezinswoning.
- Signaleren dat bij gelijkblijvende taakstellingen alle gemeenten steeds meer moeite zullen hebben met realiseren van de taakstelling en dat in ieder geval enkele gemeenten niet in staat zijn om aan deze taakstelling te voldoen.

Thema's en voorwaarden bij de invulling van opvang

Werk

We zien toeleiding naar werk als belangrijk hulpmiddel voor het welzijn en een snelle economische en maatschappelijke integratie van vluchtelingen en behoud van maatschappelijk draagvlak voor de opvang en huisvesting van vluchtelingen. Daarvoor haken we aan bij de pilot vanuit het Rijk. Voor statushouders zit dit verwerkt in de inburgeringstrajecten vanuit de wet IB. We gaan nog meer inzetten door belemmeringen bij ondernemers weg te nemen, hen goed te informeren en waar nodig bij te staan. Daarnaast moet er ook aandacht zijn voor taal. Juist door deel te kunnen nemen aan de maatschappij leren vluchtelingen naast de theorie ook door de praktijk sneller de Nederlandse taal, gewoonten en cultuur. We verwachten hierbij steun en inspanning van bijvoorbeeld het Rijk en het COA. Grote wens is dat statushouders met werk gekoppeld blijven aan de Achterhoek.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Constateren dat er binnen verschillende sectoren tekorten zijn op de arbeidsmarkt en dat vluchtelingen deze tekorten kunnen helpen verminderen;
- Organiseren samen met bedrijven, vakbonden, UWV en onderwijs toeleiding van vluchtelingen naar krapteberoepen in onze regio, incl. benodigde scholing/training;
- Signaleren dat er extra capaciteit nodig is voor loopbaanbegeleiding van asielzoekers, statushouders en ontheemden en werken samen met het COA en andere maatschappelijke organisaties aan vroegtijdige loopbaanbegeleiding op alle opvanglocaties. Indien begeleiding naar betaald werk (na 6 maanden) niet haalbaar blijkt, dan wordt er onder verantwoordelijkheid van COA gezorgd voor een sluitend aanbod van pre-inburgering, training, beroepsoriëntatie, stages, etc;
- Vragen het COA bij het plaatsen van asielzoekers en statushouders in onze regio te kijken naar de aansluiting op onze regionale arbeidsmarkt;
- Maken met het COA afspraken over kinderopvang voor asielzoekers.

Onderwijs

We willen nieuwkomers een goede kans geven binnen onze regio en investeren daarom in passend onderwijs en inburgering voor vluchtelingen. Doordat we structureel 370 AMV op gaan vangen en ook veel meer andere vluchtelingen huisvesten, moeten de internationale schakelklassen doorgroeien naar ongeveer 1.000 plekken. We werken daarbij ook samen met gemeenten vlak over de grenzen van onze regio heen. Schoolbesturen van de ISK's en gemeenten hebben hierover een akkoord gesloten.

We doen een dringend beroep op het Rijk om te zorgen voor voldoende financiering van het onderwijs voor nieuwkomers. Opvang kan immers niet zonder onderwijs, daar hebben kinderen recht op. Zowel voor het werven en behouden van docenten (langjarige zekerheid!) en de realisatie van onderwijsgebouwen zijn nu nog onvoldoende middelen beschikbaar gesteld.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Hebben samen met het onderwijs een plan gemaakt om voldoende plekken te realiseren in het nieuwkomersonderwijs (po Taalschakelklassen, TSK, en vo Internationale schakelklassen, ISK);
- Gaan uit van voldoende en structurele financiering van het Rijk, want zonder financiering van het onderwijs is het opvangen van minderjarige vluchtelingen niet mogelijk;
- Spreken uit dat de gemeenten met een ISK er niet alleen voor staan als er toch kosten zijn die niet gedekt worden door het Rijk en dat zij een beroep kunnen doen op hun buurgemeenten die ook gebruik maken van deze voorziening;
- Vragen in het bijzonder aandacht voor de groep kinderen die niet binnen twee jaar mee kunnen komen in het reguliere onderwijs en/of extra zorg vraagt.

Zorg

Door de opvang van asielzoekers en Oekraïners en de huisvesting van statushouders neemt het beroep dat gedaan wordt op de zorg in onze regio verder toe. Dit terwijl er al een 'te groot' beroep op de zorg wordt gedaan, mede gelet op de vergrijzing binnen onze regio. Binnen de groepen vluchtelingen zijn er mensen die ernstig getraumatiseerd zijn en specialistische hulp nodig hebben. Veel zorgprofessionals in onze regio hebben nog geen of onvoldoende ervaring met deze doelgroepen, waarbij taal en verschil in cultuur een van de knelpunten is. Het opbouwen van deze expertise vraagt op verschillende plekken extra handen erbij en tijd. We zetten in op leertrajecten voor vluchtelingen die in de zorg willen werken, waardoor wij verwachten dat een deel van de vluchtelingen zelf in de zorg gaat werken.

Omdat we nog niet weten wie over een paar jaar naar onze regio komen is het moeilijk om uitspraken te doen over wat er precies nodig is om deze problematiek het hoofd te bieden. Maar we willen er in ieder geval zeker van zijn dat wij, en de zorgaanbieders in onze regio, er niet alleen voor staan en hulp van het COA, zorgverzekeraars en het Rijk kunnen verwachten als die nodig is.

Huisartsen

Oekraïners en statushouders maken gebruik van de basiszorg in de gemeenten. Asielzoekers maken gebruik van de GZA (gezondheidszorg asielzoekers) gefinancierd en gefaciliteerd door het COA. In een aantal gemeenten in de Achterhoek kunnen huisartsen er nu al geen patiënten meer bij hebben. En de meeste andere gemeenten zijn al dicht bij dat punt. We verwachten voor al deze vluchtelingen extra basiszorglocaties en professionals nodig te hebben en doen om een beroep op het Rijk en/of zorgverzekeraars om dat mogelijk te maken.

Jeugdzorg

Maar weinigen slagen erin met hun hele gezin tegelijk naar Nederland te komen. Gezinnen die zich in onze regio vestigen zijn vaak jaren van elkaar gescheiden geweest. Ook maken vluchtelingen in hun land van herkomst en tijdens de vlucht van alles mee. Dit zorgt voor een groter beroep op de jeugdzorg en jeugd-ggz.

De gemeenten in de Achterhoek:

- Stimuleren het opbouwen en uitwisselen van kennis en expertise binnen de (jeugd)zorg over de zorg voor vluchtelingen;
- Spreken met het COA af dat basiszorg voor asielzoekers door het COA geleverd wordt;
- Bevorderen goede samenwerking tussen ISK's en de jeugdzorg;

- Monitoren wachtlijsten en knelpunten in de zorg, in het bijzonder de huisartsenzorg, en zoeken daarbij naar regionale oplossingen en ondersteuning van het Rijk.

Realisatie taakstellingen/opgaven Achterhoek

Tabel B. Asielopvang

	Taakstelling	Realisatie vóór 1-7-2025	Verschil taakstelling & 1-7-2025	Realisatie na 1-7-2025	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de realisatie van de taakstelling
Asielopvang	1.691	654	-1.037	2.240	Eind 2025 840 plekken
Waarvan AMV	143	174	31	440	Eind 2025 340 plekken Tussen nov '24 en april '25 70 noodopvang plekken

Tabel C. opgave gemeentelijke opvang ontheemden Oekraïne (GOO)

Opgave	Realisatie vóór 1-1-2025	Verschil	Aantal ontheemden opgevangen in POO (registratie BPR)
2.348	1.977	-371	197

Tabel D. Taakstelling huisvesting statushouders 2025-I

Taakstelling 2024-II incl. achterstand	Realisatie 2024-II per 1-10-2024 (indien ook Nidos: aantal vermelden)	Waarvan realisatie amv	Verschil	Taakstelling 2025-I / verdere doorkijk indien mogelijk
408 (119 stand 30-06-2024 + 289 taakstelling 2024-II)	141		-267	

Toelichtingen

Taakstellingen/opgaven

a. Taakstelling opvang van asielzoekers

De Achterhoek realiseert de komende jaren 2.120 reguliere opvangplekken. Totdat deze gerealiseerd zijn, creëren we in ook 120 noodopvangplekken. Er waren in de regio 400 opvangplekken op het moment dat we dit proces begonnen. De regio spant zich dus maximaal in en iedere gemeente realiseert tenminste één opvanglocatie voor asielzoekers.

Van de 2.120 reguliere plekken zijn er 370 plekken specifiek voor AMV. Van de noodopvang plekken zijn er 70 voor AMV-ers.

De opvanglocaties in Winterswijk en Oude IJsselstreek zullen deel uitmaken van de vaste voorraad.

b. Opvang van Oekraïense ontheemden

De gemeenten in de Achterhoek willen invulling geven aan de opgaven voor de opvang van Oekraïense ontheemden en blijven zich hiervoor inzetten.

c. Huisvesting van statushouders

Op 1 januari 2024 hadden de gemeenten in de Achterhoek een achterstand van 66 statushouders. Per 1 oktober 2024 resteert nog een taakstelling van 267 statushouders. De verwachting is dat tenminste drie gemeenten hun taakstelling in 2024 halen. Alle gemeenten spannen zich in om aan de

opgave te voldoen. De verwachting is dat eind dit jaar nog een fors deel van de taakstelling resteert van indicatief 200 statushouders.

Invulling van de opgaven

a. Asielopvang: reeds bestaande capaciteit en te realiseren capaciteit

Totaaltabel provincie

	Taakstelling	Realisatie vóór 1-7-2025	Verschil	Realisatie na 1-7-2025	Bij tekort: aangeven op welke wijze wordt voorzien in de taakstelling
Asielopvang	1.691	654	-1.037	2.240	Eind 2025 840 plekken
AMV	143	174	31	440	Eind 2025 340 plekken, Tussen nov '24 en april '25 70 noodopvang plekken

Gevraagd wordt de informatie in tabelvorm aan te leveren en in de laatste kolom bijzonderheden te vermelden. Uitsplitsing naar regio en gemeenten, inclusief fase besluitvorming en looptijd dient in de bijlage te worden opgenomen.

Toelichting kan hieronder per kolom worden opgenomen.

1. Reeds bestaande capaciteit

i) Bestaande reguliere locatie met welke capaciteit en termijn bestuursovereenkomsten (COA en gemeentelijke)

In de Achterhoek is één bestaande reguliere locatie in Winterswijk, met 400 plekken en een bestuursovereenkomst voor onbepaalde tijd.

ii) Waarvan opvanglocaties geëxploiteerd door gemeenten (niet zijnde TGO)

In de Achterhoek zijn nog geen locaties die worden geëxploiteerd door gemeenten.

iii) Amv opvang

Er is op dit moment één AMV opvanglocatie in de Achterhoek. Deze heeft nu 44 plekken en wordt in oktober 2025, na evaluatie mogelijk uitgebreid naar 80 plekken. De locatie blijft tot 2033 beschikbaar.

iv) Aandeel vaste opvangvoorraad

Het AZC in Winterswijk is onderdeel van de vaste voorraad.

v) Noodopvang

Er is op dit moment geen noodopvang in de Achterhoek. Per 8 november opent de Betteld in de gemeente Bronckhorst weer voor 70 jongeren tot en met 15 april 2025.

vi) Tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO)

In Montferland is een TGO met 30 plekken. Deze sluit weer in september 2025.

vii) Overige bijzondere opvanglocaties

Geen

2. Te realiseren asielopvang

i) Waarvan reguliere opvanglocaties

Zie bijlage 1

ii) Waarvan reguliere locatie onder geëxploiteerd gemeenten

Zie bijlage 1

iii) Waarvan noodopvang

Zie bijlage 1

iv) Waarvan TGO

Geen

v) Te realiseren amv opvang

In de Achterhoek worden vanaf 2026 370 AMV opgevangen op reguliere locaties. De noodopvanglocaties (70 plaatsen) sluiten in 2026 en 2027 en worden naar verwachting niet verlengd of vervangen door reguliere locaties, onder meer in verband met de beperkte beschikbaarheid van ISK onderwijs.

vi) Aandeel vaste opvangvoorraad

De locaties in Oude IJsselstreek en Winterswijk.

vii) Bijzondere opvanglocatie

Geen

b. Gemeentelijke opvang Oekraïners (GOO) en Particuliere opvang Oekraïners (POO)

Opgave	realisatie	verschil	Aantal ontheemden in POO (registratie BPR)
2.348	1.977	-371	197

1. Reeds bestaande opvang

i) Reeds bestaande GOO, capaciteit en duur

Eind dit jaar zullen er 1.977 opvangplekken voor Oekraïense ontheemden zijn in de regio Achterhoek. De gemeenten willen zo snel mogelijk toewerken naar het streefaantal van 2.348 plekken. Dit verwachten we in de eerste helft van 2025 te bereiken.

ii) Waarvan GOO met een lager kwaliteitsniveau (CNO)

Geen

iii) Waarvan GOO met bijzondere voorzieningen

Geen

iv) Aantal personen in de POO

197, dit aantal zal naar verwachting geleidelijk dalen.

2. Te realiseren GOO

i) Te realiseren GOO, capaciteit en duur

Zie bijlage 1

ii) Waarvan GOO met een lager kwaliteitsniveau (CNO)

Geen

iii) Waarvan GOO met bijzondere voorzieningen

Geen

c. Taakstelling huisvesting statushouders

Stand per 01-10-2024

Taakstelling 2024-II incl. achterstand	Realisatie (indien ook Nidos: aantal vermelden)	Waarvan amv	verschil
408	141		-267
	Waarvan amv-ers 26		

a. Realisatie huidige taakstellingsperiode (2024-II) en verwachte achterstand/voorsprong

Op 1 januari 2024 hadden de gemeenten in de Achterhoek een achterstand van 66 statushouders. Per 1 oktober 2024 resteert nog een taakstelling van 267 statushouders. De verwachting is dat tenminste drie gemeenten hun taakstelling in 2024 halen. Alle gemeenten spannen zich in om aan de opgave te voldoen. De verwachting is dat eind dit jaar nog een achterstand is van circa 200 statushouders.

i) Waarvan voor KSO van Nidos

In Aalten wordt i.s.m. De Woonplaats en Yoin een KSO locatie met 6 plekken gerealiseerd. Berkelland heeft een samenwerkingsovereenkomst met ProWonen en D3. Bronckhorst is met het Nidos (D3) in gesprek over locaties en kamergewijze verhuur en kleinschalige opvang van maximaal 12 personen. In Doetinchem is een KSO locatie gerealiseerd met 12 plekken. In Oost-Gelre zijn twee huizen voor geclusterde huisvesting van in totaal 8 amv-ers gerealiseerd met Pro wonen en Yoin. Oude IJsselstreek heeft met Wonion afgesproken dat in 2024 3 woningen ter beschikking worden gesteld aan Yoin, voor de huisvesting van jonge statushouders.

b. Invulling taakstelling 2025-I

ii) Te realiseren via de bestaande woningvoorraad

De taakstelling voor 2025 is nog niet bekend, daarom is niet te zeggen welk deel van de taakstelling gerealiseerd zal worden via de bestaande woningvoorraad. Tot nu toe ligt dit aandeel in de Achterhoek dicht bij de 100%.

iii) Te realiseren via uitbreiding woningvoorraad en flexwoningen

Berkelland realiseert op 3 locaties 95 flexwoningen, waarvan 30 voor statushouders en 15 voor Oekraïners. De overige 50 zijn voor (jonge) reguliere woningzoekenden.

Oude IJsselstreek heeft subsidie aangevraagd bij het Rijk voor de realisatie van nieuwe flexwoningen in 2025. Een van de voorwaarden voor deze subsidie is dat de gemeente tenminste 12 van de 41 flexwoningen gebruikt voor de huisvesting van statushouders, of elders deze plekken realiseert. De gemeente onderzoekt hoe dit het beste in te vullen is.

iv) Te realiseren via doorstroomlocaties

Oude IJsselstreek heeft in mei 2024 een doorstroomlocatie gerealiseerd met 7 plekken. Deze blijft open tot mei 2027. De gemeente opent in november 2024 een tweede doorstroomlocatie met 12 plekken. Die zal ook tenminste 3 jaar open blijven en langzaam gevuld worden, zodat deze ook een

deel van de taakstelling voor 2025 kan opvangen. In Bronckhorst komt ook een doorstroomlocatie voor 12 personen. Deze is per oktober in gebruik genomen.

v) KSO Nidos

In Aalten wordt i.s.m. De Woonplaats en Yoin een KSO locatie met 6 plekken gerealiseerd. Berkelland heeft een samenwerkingsovereenkomst met ProWonen en D3. Bronckhorst is met het Nidos (D3) in gesprek over locaties en kamergewijze verhuur. In Doetinchem is een KSO locatie gerealiseerd met 12 plekken. In Oost-Gelre zijn twee huizen voor geclusterde huisvesting van in totaal 8 amv-ers gerealiseerd met Pro wonen en Yoin. Oude IJsselstreek heeft met Wonion afgesproken dat in 2024 3 woningen ter beschikking worden gesteld aan Yoin, voor de huisvesting van jonge statushouders.

Verevening van opgaven en uitruil taakstelling

a. Uitruil van opgaven

De gemeenten in de Achterhoek hebben afgesproken dat de taakstellingen voor de opvang van asielzoekers en het huisvesten van statushouders geruild kunnen worden. Alle gemeenten in de Achterhoek kiezen er echt voor om minimaal één opvanglocatie voor asielzoekers te realiseren en realiseren samen meer plekken voor asielopvang dan gevraagd. Oude IJsselstreek werkt aan een grote opvanglocatie op het grondgebied van Oude IJsselstreek en trekt hierin in ieder geval samen op met gemeente Doetinchem; de resterende taakstelling van Doetinchem past hier ook in.

b. Verevening taakstelling huisvesting

In de Achterhoek is geen sprake van herverdeling binnen de taakstelling huisvesting statushouders. Alle gemeenten vullen hun eigen taakstelling in.

Bijlage I – Detail informatie per gemeente

Gedetailleerde informatie en uitsplitsing naar regio en gemeenten

Asielopvang

	<i>Locatie (indien bekend)</i>	<i>Capaciteit</i>	<i>Doelgroep: asiel of AMV</i>	<i>Type: regulier, noodopvang of TGO</i>	<i>Fase besluitvorming: - Collegebesluit - Raadsbesluit - Bestuursovereenkomst getekend</i>	<i>Datum opening (bij bestaande locatie: nvt)</i>	<i>Datum afloop bestuurs-overeenkomst</i>	<i>Beheer: COA of gemeente</i>
1.	Aalten	200	asiel	regulier	schouw positief	Q2 2026		COA
2.	Berkelland	44 (80)	AMV	regulier	open	Verwachte datum uitbreiding Q3 2025	13-10-2033	COA
3.	Berkelland	50	AMV	regulier	collegebesluit	31-12-2025	1-1-2036	COA
4.	Berkelland	50	asiel	regulier	zelfde locatie als ↑	31-12-2025	1-1-2036	COA
5.	Berkelland	20	AMV	noodopvang	in onderzoek	voor 1.1.2027		COA/Odig
6.	Bronckhorst	80	AMV	regulier	BO getekend	1-7-2025	1-7-2035	COA
7.	Bronckhorst	80	AMV	regulier	BO getekend	1-10-2025	1-10-2035	COA
8.	Bronckhorst	80	AMV	regulier	in onderzoek	Q2 2026	Q2--35	COA
9.	Bronckhorst	70	AMV	noodopvang	BO getekend	8-11-2024	15-4-2025	COA
10.	Doetinchem	50	Asiel	noodopvang	BO getekend	Medio 2025	Medio 2028	Gem.
11.	Doetinchem	50	AMV	noodopvang	BO getekend	Medio 2025	Medio 2028	Gem.
12.	Doetinchem	150	asiel	regulier	raadsbesluit	Q3 2027	Q3 2057	COA
13.	Montferland	250	asiel	regulier	schouw positief	1-9-2026	1-9-2036	COA
14.	Montferland	30	asiel	TGO	BO getekend	30-9-2024	30-9-2025	Gem.
15.	Oost-Gelre	200	asiel	regulier	in onderzoek	voor 1.1.2027		COA
16.	Oude IJsselstreek	500	asiel	regulier	collegebesluit	Q4 2026	2056	COA
17.	Winterswijk	400	asiel	regulier	open		onb. Tijd	COA

Zodra de opvang in Doetinchem, Oost-Gelre en Oude IJsselstreek gereed is, zijn er in de Achterhoek 2.120 opvangplekken voor asielzoekers. Hiervoor kiezen we omdat we bij een stijgende taakstelling zo min mogelijk gebruik willen maken van noodopvang. We realiseren duurzame opvanglocaties waar mensen fatsoenlijk kunnen worden opgevangen.

Tijdpad per locatie:

1. Aalten, asiel, 200

09-2024: collegevoorstel locatiebepaling

09-2024: informeren raad

09-2024: afstemmen besluit COA

10/11-2024: intentieovereenkomst COA

2024 t/m 2025: voorbereiding en realisatie locatie

Q2 2026: opening locatie (afhankelijk van de nog te bepalen definitieve uitvoering mogelijk eerder)

2. Berkelland, Rekken, AMV, 80

Opvang Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV), asiel

01-07-2025 Collegebesluit bestuursovereenkomst uitbreiding/verlenging van 44 naar 80

13-10-2025 opening uitbreiding

3 en 4. Berkelland, Eibergen, AMV + asiel, 50/50

Kleinschalige Opvang (KSO), asiel, 50

Opvang Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV), asiel, 50

Criteriabesluit gemeenteraad al genomen (30-05-2024)

Locatiekeuzebesluit college al genomen (14-02-2024)

Inrichtingsschetsen al gepresenteerd (03-07-2024)

05-09-2024 bespreking concept-bestuursovereenkomst, concept-huurovereenkomst

01-11-2024 tekenen bestuursovereenkomst en huurovereenkomst

01-01-2025 start Bopaprocedure omgevingsvergunning (uitgebreid, 8 mnd)

01-09-2025 start bouw

01-01-2026 opening

5. Berkelland, noodopvang, 20

Noodopvang COA/Odig Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV), asiel 12-14 jaar

04-04-2024 Intentieverklaring en Locatiecriteria vastgesteld

Voortgang en opening afhankelijk van zoektocht Odig Zorg

6. Bronckhorst, Hengelo (Gld), AMV, 80

BO is getekend. Inwoners, raad geïnformeerd. Klankbordgroep is gestart. Verder in afwachting van planning en tijdspad COA.

7. Bronckhorst, Vorden, AMV, 80

BO is getekend, inwoners en raad geïnformeerd. Klankbordgroep is gestart. Verder in afwachting van planning en tijdspad COA

8. Bronckhorst, AMV, 80

Intentie is uitgesproken. College heeft besloten volledig in te zetten op het behalen van de taakstelling. Verwachting is Q4 2025 met locatiekeuze te komen, welke dan in 2026 operationeel wordt.

9. Bronckhorst, AMV, 70

Bronckhorst gaat tussen 8-11-2024 en 15-4-2025 een noodopvang voor AMV-ers realiseren. De bestuursovereenkomst hiervoor is getekend.

10 en 11. Doetinchem, noodopvang, 100

Na bespreking in de gemeenteraad in september 2024 kan de eigenaar de aanvraag vergunning (BOPA) indienen voor de tijdelijke opvang. Na beoordeling van de aanvraag legt het college de aanvraag voor aan de gemeenteraad voor advies. De Bestuursovereenkomst is op 11-10-2024 getekend.

12. Doetinchem, asiel, 150

De gemeenteraad heeft op 26 september ingestemd met de verdere uitwerking van het plan voor de woongemeenschap Naoberhoek.

13. Montferland, asiel, 250

Er zijn nog volop gesprekken tussen COA en de grondeigenaar. Alle onderzoeken naar de locatie (stikstofdepositie, flora en fauna, bestemmingsplan etc.) en het opstellen van een businesscase door COA moeten nog starten.

Projectleider gemeente heeft bij COA gevraagd om een overzicht met projectstappen en een planning zodat we een beeld hebben wat de doorlooptijd is tot 1. Een besluit van COA en 2. De realisatie van de opvang.

09-26 Verwachte opening locatie bij positief resultaat onderzoeken/businesscase.

14. Montferland, noodopvang, 30

Bestuursovereenkomst met COA is getekend.

30-09-24 Opening locatie.

15. Oost-Gelre, noodopvang, 200

Oost Gelre heeft meerdere locaties verkend met COA. COA heeft een van deze locatie positief geschouwd in q1-2024. Sindsdien is COA bezig met een businesscase en in gesprek met de eigenaar. Er waren twee ontwikkelrichtingen: starten onder de COA-constructie 'noodopvang' wat een tijdelijke opvang betekent en op termijn door ontwikkelen tot een langdurige opvang. Of op korte termijn ontwikkelen tot langdurige opvang. COA verwachtte in september hierover duidelijkheid te hebben.

Recent is gebleken dat het COA bod lager was dan de verwachting. Waarop de eigenaar heeft besloten het gesprek met COA af te breken. Oost Gelre is nu aan het kijken welke alternatieven er kunnen worden gerealiseerd.

16. Oude IJsselstreek, asiel, 500

06-24 Collegebesluit: bestuursopdracht

06-24 Gemeenteraad vertrouwelijk geïnformeerd

07-24 Communicatie gemeenschap over collegebesluit

11-24 Collegebesluit locatie

03-25 Wijziging omgevingsplan gereed

Realisatie daarna afhankelijk van doorlooptijden procedures, aanbesteding COA, netcongestie, etc.

12-26 Opening locatie

17. Winterswijk, asiel, 400

Bestaande locatie

Opvang Oekraïense ontheemden

	Locatie (indien bekend)	Capaciteit	Datum opening	Datum sluiting	Bijzondere voorzieningen
	Aalten				
1.	Aalten	6	07-10-22	04-03-25	
2.	Aalten	6	07-10-22	04-03-25	
3.	Aalten	17	01-08-22	04-03-26	
3.	Dinxperlo	4	12-09-22	04-03-25	
4.	Aalten	4	01-02-23	04-03-25	
5.	Dinxperlo	7	01-08-22	01-03-25	
6.	Aalten	8	15-06-23	01-03-25	
7.	Aalten	2	01-09-23	04-03-26	
8.	Aalten	2	01-09-23	04-03-26	
9.	Aalten	10	01-10-23	01-10-25	
10.	Aalten	2	26-10-23	04-03-25	
11.	Dinxperlo	2	13-03-24	01-07-25	
12.	Aalten	4	24-05-24	24-05-25	
13.	Aalten	16	01-06-24	01-06-29	

14.	Dinxperlo	48	01-08-24	01-08-29	
15.	De Heurne	15	01-11-24	01-04-25	
16.	Nieuwe locatie	70	01-04-2025	01-04-2029	
	Berkelland				
17.	Borculo	120			
18.	Borculo	40			
19.	Haarlo	19			
20.	Ruurlo	23			
21.	Borculo	12			
22.	Neede	33			
23.	Borculo	28			
24.	Nieuwe locatie	25			
	Bronckhorst				
25.	Vorden	32	14-3-2022	01-03-2025	
26.	Vierakker	42	1-6-2022	01-03-2025	
27.	Vierakker	26	11-7-2024	01-03-2025	
28.	Achter Drempt	6	28-4-2022	01-03-2025	
29.	Hengelo	8	23-5-2022	01-03-2025	
30.	Hengelo	14	1-11-2022	01-03-2025	
31.	Zelhem	6	17-10-2022	01-03-2025	
32.	Vorden	6	19-2-2023	01-03-2025	
33.	Zelhem	70	1-4-2023	01-03-2025	
34.	Hengelo	5	01-07-2023	01-03-2025	
35.	Keijenburg	10	01-02-2024	01-03-2025	
36.	Vorden	6	01-03-2024	01-10-2024	
37.	Keijenburg	8	01-04-2023	01-10-2024	
38.	Zelhem	2	01-03-2024	01-03-2025	
39.	?	2		01-03-2025	
	Doetinchem				
40.	Gaanderen	99	30-03-2022	1-1-2026	
41.	Doetinchem	258	20-06-2022	1-1-2026	
	Montferland				
42.	Zeddam	50			
43.	's-Heerenberg	57		Q2-2025	
44.	's-Heerenberg	73			
45.	Didam	16			
46.	Byvank	5			
47.	Didam	8		31-12-2024	
48.	's-Heerenberg	40			
49.	Didam	11			
50.	Didam	30			
	Oost-Gelre				
51.	Parallelweg 14/14a	10	Maart 2024	03-2026	
52.	Ziekenhuisstraat 14	80	Mei 2022	01-04-2025	
53.	Groenlo	45	Oktober 2023	10-2025	
54.	Groenlo	60	01-10-2024	01-10-2025	
55.	Winterswijkseweg 37	63	01-04-2025	Onb.tijd	
	Oude IJsselstreek				
56.	Silvolde	28	23-5-2022	1-1-2026	
57.	Terborg	11	2-12-2022	1-10-2024	
58.	Uift	49	6-7-2022	1-1-2026	
59.	Sinderen	25	14-12-2022	1-1-2025	
60.	Uift	9	1-12-2022	1-12-2024	
61.	Terborg	4	1-7-2023	31-10-2025	
62.	Terborg	6	15-10-2023	31-10-2025	

63.	Varsseveld	23	1-4-2024	1-5-2029	
64.	Silvolde	23	12-5-2024	1-5-2029	
65.	Terborg	34	21-5-2024	1-5-2029	
66.	Ulf	48	1-7-2024	1-7-2026	
67.	Sinderen	20	1-10-2024	1-10-2026	
68.	Terborg	51	1-1-2025	31-12-2030	
	Winterswijk				
69.	Winterswijk	175			

Huisvesting statushouders

	Locatie	Capaciteit	Type (woningbouwvereniging, doorstroomlocatie, flex of Nidos)	(verwachte) openingsdatum	(verwachte) sluitingsdatum
	Bronckhorst				
1.	Vorden	10	HAR	01-10-2022	31-12-2024
2.	Hengelo	12	Doorstroomlocatie	01-10-2024	01-10-2027
	Montferland				
3.		30	Noodopvang		
	Oude IJsselstreek				
4.	Terborg	7	Doorstroomlocatie	01-07-2024	01-07-2027
	Winterswijk & Oost Gelre				
5.	Winterswijk (waarvan 32 voor Winterswijk en 32 voor Oost Gelre)	64	HAR	01-09-2023	31-12-2024